

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Małgorzata Wąchala**

po rozpoznaniu w dniu 19.02.2016 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy ze skargi **E. M. (wcześniej P.)**

przeciwko (...) **S.A. we W.**

o wznowienie postępowania w sprawie I Nc 140/10

z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko **E. P.**

o zapłatę 94 840 zł

I. oddała skargę;

II. nie obciąża skarżącej kosztami zastępstwa procesowego przeciwnika;

III. obciąża Skarb Państwa niepokrytymi kosztami sądowymi.

UZASADNIENIE

Dnia 10.05.2013 r. E. M. wystąpiła przeciwko (...) S.A. we W. ze skargą o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu dnia 29.03.2010 r. w sprawie I Nc 140/10.

Skarżąca powołała się na podstawy wznowienia postępowania przewidziane w art. 401 pkt 2 kpc oraz art. 403 § 1 pkt 1 kpc.

Skarżąca zarzuciła nieważność postępowania wobec tego, że na skutek naruszenia przepisów prawa została pozbawiona możliwości działania oraz że orzeczenie zostało oparte na dokumencie podrobionym.

Skarżąca podała, że dnia 29.03.2010 r. Sąd Okręgowy wydał nakaz zapłaty z weksła, jednak pozwana E. M. (poprzednio P.) nigdy nie otrzymała pozwu, nakazu zapłaty, wezwań do spełnienia świadczenia ani pism w postępowaniu egzekucyjnym. W okresie od 2009 r. do końca 2011 r. przebywała za granicą pracując jako pilot wycieczek. Podczas wizyt w kraju zatrzymywała się w W. przy ul. (...). Od czasu rozvodu jej rodziców i wyprowadzki z B., tj. od początku 2008 r., nie mieszka i nie przebywa w B. pod adresem wskazanym przez powoda, tj. przy ul. (...). Powyższe

spowodowało, że wszelkie pisma kierowane na adres (...)nie zostały doręczone E. M. ani żadnej innej osobie, która mogłaby jej przekazać korespondencję w sprawie. Nie było więc podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, gdyż pozwana E. M. faktycznie nie została powiadomiona o toczącym się przeciwko niej postępowaniu. Nakaz zapłaty powinien zostać uchylony i sprawa powinna zostać rozpoznana w postępowaniu zwykłym. Pozwana E. M. nie miała możliwości obrony swoich praw.

Ponadto skarżąca podniosła, że dokumenty, które były podstawą wydania nakazu zapłaty, nie zostały przez nią podpisane. Weksel przedstawiony przez powoda i dokument z 09.12.2008 r. nie są opatrzone podpisem E. M. (wcześniej P.). Pozwana nie zna powoda i nigdy nie podejmowała żadnych zobowiązań wobec powoda. Podpisy pozwanej na wekslu i zobowiązaniu z 09.12.2008 r. zostały podrobione.

W odpowiedzi na skargę z dnia 18.11.2014 r. (k. 75-76) (...) S.A. we W. wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania.

Podniósł, że Sąd prawidłowo przeprowadził postępowanie w sprawie I Nc 140/10. Chybiony jest zarzut pozbawienia pozwanej możliwości działania w sprawie. Pozwana nie przedstawiła żadnego dokumentu, z którego wynikać mogłoby, że w okresie trwania postępowania nie mieszkała pod wskazanym przez powoda adresem.

Zarzucił, że za bezzasadny należy uznać zarzut nieautentyczności podpisów pozwanej pod wekslem i zobowiązaniem z dnia 09.12.2008 r. Pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu w tym zakresie.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

E. M., z domu P., zamieszkiwała wraz z rodzicami w B. przy ul. (...).

Ok. 2003-2005 r. wskutek nieporozumień rodziców skarżąca wraz z matką B. wyprowadziła się z domu w B. i od tego czasu już tam nie zamieszkiwała. W domu pozostał ojciec skarżącej, z którym nie utrzymuje ona kontaktu z uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.

Wszelkie pamiątki rodzinne zostały ulokowane pod adresem (...) M. u babci – W. P.. Tam były kierowane pisma ze szkoły i studiów (...).

/ dowód: zeznania świadków: Z. G. – k. 149-150, M. S. – k. 150;

zeznania skarżącej E. M. – e-protokół z dnia 18.11.2015 r. 00.02.51-

00.11.22 /

Dnia 11.10.2006 r. Wójt Gminy M. wpisał E. P. do rejestru wyborców gminy M. pod adresem (...) M..

/ dowód: decyzja z dnia 11.10.2006 r. – k. 87 /

Dnia 24.08.2009 r. E. P. zakupiła notebooka (...), wskazując adres: (...) (...)-(...) M..

/ dowód: faktura VAT nr (...) – k. 92 /

Dnia 07.11.2008 r. E. P. zawarła z (...) S.A. w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Podała w niej adres: (...) (...)-(...) B..

/ dowód: umowa z dnia 07.11.2008 r. – k. 88-89 /

Informacja PIT-11 za 2009 r. wystawiona przez G. N. wskazała na adres E. M.: ul. (...) O..

/ dowód: informacja PIT-11 – k. 90-91 /

W zeznaniu PIT-37 za rok 2010 E. P. wskazała adres (...) M..

/ dowód: zeznanie PIT-37 – k. 93 /

Dnia 19.05.2009 r. (...) S.A. we W. wystąpił do Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu z pozwem przeciwko E. P. – ul. (...) (...)-(...) B. i B. P. – ul. (...) (...)-(...) M. o zapłatę 94 840 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

Powód powołał się na weksel datowany na 14.01.2009 r. opatrzony podpisami: (...) i (...) oraz datowany na 08.12.2008 r. dokument opatrzony tymi samymi podpisami, oznaczony jako (...) zawierający uznanie roszczenia powoda wynikające z nabycia w drodze przelewu wierzytelności przysługującej (...) Bankowi S.A. z tytułu umowy z dnia 02.08.2007 r. nr (...) w kwocie 65 873, 56 zł.

/ dowód: pozew – k. 2-3 akt sprawy I Nc 140/10; weksel – k. 11 akt sprawy I Nc 140/10;

zobowiązanie – k. 12 akt sprawy I Nc 140/10 /

Postanowieniem z dnia 15.06.2008 r., I Nc 867/09, Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Odpis postanowienia przeznaczony dla pozwanej E. P. wysłany pod adresem: ul. (...) (...)-(...) B. został zwrócony z adnotacją „adresat wyprowadził się”.

Wezwany do wskazania adresu tej pozwanej pełnomocnik powoda podał adres: ul. (...) (...)-(...) M..

Odpis postanowienia przeznaczony dla pozwanej E. P. pod tym adresem odebrała matka B. P..

/ dowód: postanowienie – k. 15 akt sprawy I Nc 140/10; pismo – k. 28 akt sprawy I Nc 140/10;

zwrotne poświadczenie odbioru – k. 40 akt sprawy I Nc 140/10 /

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym dnia 29.03.2010 r., I Nc 140/10, Sąd Okręgowy we Wrocławiu nakazał pozwanym E. P. i B. P., aby zapłaciły solidarnie z weksla na rzecz (...) S.A. we W. 94 840 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.05.2009 r. do dnia zapłaty, 3 617 zł kosztów zastępstwa procesowego oraz 1 186 zł opłaty sądowej.

Odpis nakazu zapłaty został doręczony pozwanej pod adresem (...) (...)-(...) M.. Odebrała go dnia 07.04.2010 r. matka B. P..

/ dowód: nakaz zapłaty – k. 54 akt I Nc 140/10; zwrotne poświadczenie odbioru – k. 58 akt I Nc

140/10 /

Dnia 30.06.2012 r. E. P. zawarła związek małżeński z L. M. i przyjęła nazwisko M..

/ dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa nr (...) – k. 19 /

Kiedy E. P. poznała swojego obecnego męża, zamieszkiwała w W. przy ul. (...) (B.), potem razem zamieszkali przy ul. (...) (...), a następnie w 2012 r. przeprowadzili się do własnego mieszkania przy ul. (...); przez pewien czas mieszkali także w Ł..

/ dowód: zeznania świadka L. M. – k. 120-121; zeznania skarżącej E.

M. – e-protokół z dnia 18.11.2015 r. 00.02.51-00.11.22 /

Na początku 2013 r. E. M. dowiedziała się, że jej prowadzone jakies dotyczące niej postępowanie w prokuraturze. Zapoznała się z aktami.

Rozmawiała z matką o wydanym nakazie zapłaty, pokłóciły się.

(...) Bank S.A. ani (...) S.A. nie kontaktowali się z nią w tej sprawie.

/ dowód: zeznania skarżącej E. M. – e-protokół z dnia 18.11.2015 r. 00.02.51-

00.11.22 /

Sąd zważył, co następuje.

Skarga o wznowienie postępowania w sprawie I Nc 140/10 nie zasługuje na uwzględnienie.

E. M. będąca pozwaną w sprawie I Nc 140/10 zakończonej nakazem zapłaty z dnia 29.03.2010 r. wystąpiła o wznowienie postępowania w tej sprawie, wskazując na dwie podstawy zaskarżenia tego orzeczenia: nieważność postępowania wobec pozbawienia jej prawa do obrony oraz oparcie zaskarżonego orzeczenia na dokumencie przerobionym.

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego podstawy ograniczone są do wyjątkowych, ściśle limitowanych sytuacji.

Zgodnie z art. 401 pkt 2 kpc w zw. z art. 399 § 1 kpc można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli skutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania.

Zgodnie z art. 403 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 399 § 1 kpc można żądać wznowienia postępowania na tej podstawie, że wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym.

Ponieważ zgodnie z art. 353² kpc do nakazów zapłaty stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym nakazem zapłaty.

W pierwszej kolejności skarżąca zarzucała, że została pozbawiona możliwości działania, albowiem nie otrzymała pozwu, nakazu zapłaty, wezwań do spełnienia świadczenia ani pism w postępowaniu egzekucyjnym. Podniosła, że od czasu rozvodu rodziców i wyprowadzki z B. nie mieszka pod adresem wskazanym przez powoda, tj. przy ul. (...) w B.. Powyższe miało spowodować, że wszelkie pisma kierowane na ten adres nie zostały doręczone skarżącej ani żadnej innej osobie, która mogłaby jej przekazać korespondencję w sprawie. Nie było więc podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, gdyż pozwana nigdy nie została poinformowana o toczącym się przeciwko niej postępowaniu.

To stanowisko jest nietrafne. Skarżąca błędnie upatruje w okolicznościach sprawy I Nc 140/10 naruszenia przepisów prawa skutkującego pozbawieniem jej możliwości obrony i w konsekwencji nieważnością postępowania.

Nieważność postępowania jako podstawa skargi o wznowienie nie może dotyczyć fazy procesu po wydaniu zaskarżonego orzeczenia. Podstawą wznowienia może być nieważność zaistniała uprzednio, która niejako z założenia wpłynęła na wydanie orzeczenia lub na jego treść. Sytuacja taka może zaistnieć w standardowym procesie toczącym się na zasadach ogólnych, w którym wydanie wyroku następuje po odbyciu rozprawy, przeprowadzeniu na niej postępowania dowodowego, wymianie przez strony pism procesowych, itd. Natomiast sprawa I Nc 140/10 była prowadzona w postępowaniu nakazowym, czyli postępowaniu odrębnym, proceduralnie uproszczonym i skróconym. W postępowaniu nakazowym po złożeniu pozwu z załączonymi dokumentami przewidzianymi w art. 485 kpc sąd

– bez doręczenia pozwanemu odpisu pozwu i bez zawiadamiania go o posiedzeniu – na posiedzeniu niejawnym, bez rozprawy – wydaje nakaz zapłaty. Nakaz ten podlega doręczeniu pozwanemu wraz z odpisem pozwu i jego załącznikami i innymi pismami, o ile zostały złożone. Do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym konieczne jest istnienie do tego „materialnej” podstawy w postaci przedstawienia przez powoda określonych dokumentów, uważanych z założenia za wiarygodne i mocne dowodowo – dokumentów urzędowych, weksli, czeków, dokumentów zaakceptowanych przez dłużnika, wyciągów z ksiąg bankowych, itp. Nie ma natomiast znaczenia, czy o fakcie wniesienia pozwu i jego treści wie pozwany, bo wiedzę taką uzyska wraz z jednoczesnym doręceniem nakazu zapłaty i pozwu.

Do pozwu w sprawie I Nc 140/10 został dołączony weksel opatrzony podpisami pozwanych w tamtej sprawie E. P. i B. P. oraz oświadczenie o uznaniu roszczenia również opatrzone takimi podpisami. Istniała zatem podstawa do wydania nakazu zapłaty przewidziana w art. 485 § 2 kpc. Dalszy przebieg postępowania nie wpływa na prawidłowość wydania zaskarżonego orzeczenia.

Można dodać, iż wbrew twierdzeniu skarżącej doręczenia w sprawie I Nc 140/10 nie były dokonywane pod adresem (...) B.. Pod ten adres zostało skierowane postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków o przekazaniu sprawy Sądowi Okręgowemu, ale następnie zostało ono zwrócone. Dalsza korespondencja była kierowana pod adresem w M., gdzie była odbierana przez matkę skarżącej B. P.. Wobec tego cała argumentacja skarżącej dotycząca dokonywania doręczeń pod adresem w B. jest całkowicie nieadekwatna do okoliczności sprawy. Należy zwrócić uwagę, że sama skarżąca podała szereg informacji dotyczących jej adresów, które są wzajemnie sprzeczne, a także sprzeczne z przedłożonymi przez nią dokumentami. I tak w treści skargi (s. 2) skarżąca podała, że nie zamieszkuje w B. od 2008 r., natomiast podczas zeznań przed SR dla Warszawy-Śródmieścia podała, że nie zamieszkuje tam od (...). Świadek Z. G. zeznała, że jej siostra i siostrzenica E. nie mieszkały w B. od 2005 r. Skarżąca zeznała, że wraz z matką przeprowadziły się do O., gdzie mieszkały do 2008 r., a następnie, że od 2007 r. zamieszkiwała w W. przy ul. (...), a kiedy poznała swojego obecnego męża w 2010 r. przeprowadziła się na ul. (...). (...), gdzie zamieszkiwała do 2012 r. potem przeprowadziła się do własnego mieszkania przy ul. (...). Jednocześnie skarżąca przedłożyła dokumenty wskazujące na adresy: (...) M. – w 2006 r. i 2009 r., (...) O. – w 2007 r. i 2009 r., a także – na adres (...) 20 B., który sama podała, zawierając dnia 07.11.2008 r. umowę abonencką o świadczenie usług. Nie sposób zatem precyzyjnie ustalić, gdzie konkretnie zamieszkiwała pozwana w latach 2007-2010 r. Nie oznacza to jednakże niemożliwości dokonania wobec niej skutecznego doręczenia. Odpis nakazu zapłaty przeznaczony dla skarżącej odebrała jej matka w M. i to doręczenie należy uznać za skuteczne. Można dodać, że potwierdzenie odbioru przesyłki sądowej wystawiane przez Poczta Polska w 2010 r. miało walor dokumentu urzędowego. Odpis nakazu zapłaty został wydany dorosłemu domownikowi, zatem doręczenie nakazu nastąpiło prawidłowo, zgodnie z art. 138 § 1 kpc. Okoliczności te nie stanowią jednak podstawy do podważania samego nakazu zapłaty jako wydanego z naruszeniem prawa.

Tym samym nie zachodzi przywoływana przez skarżącą podstawa wznowienia postępowania przewidziana w art. 401 pkt 2 kpc.

Niezasadne jest też stanowisko skarżącej dotyczące drugiej podstawy wznowienia postępowania. Przy założeniu skuteczności doręczenia nakazu zapłaty tego rodzaju zarzuty – dotyczące niepodpisania weksla – mogły i powinny być podnoszone w ramach zaskarżenia nakazu zapłaty zwykłym środkiem zaskarżenia w postaci zarzutów od nakazu zapłaty. Z kolei, nawet gdyby przyjąć, że nakaz zapłaty nie został prawidłowo doręczony skarżącej jako pozwanej w sprawie, to należało złożyć wniosek o jego doręczenie i wnieść zarzuty w ustawowym terminie dwutygodniowym. Skarżąca występowała w sprawie I Nc 140/10 o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów, jednakże postanowieniem z dnia 22.10.2013 r. sąd odrzucił tenże wniosek oraz odrzucił zarzuty. Wobec braku uzasadnienia tego postanowienia nie wiadomo, czy sąd odrzucił wniosek jako niedopuszczalny czy też jako spóźniony (art. 171 kpc). Skarżąca nie złożyła także w ustawowym terminie zażalenia na odrzucenie zarzutów, czyli nie podważyła skutecznie uznania ich za spóźnione. Skoro jednakże zarzuty zostały z takiej przyczyny odrzucone, to znaczy, że nastąpiło wcześniej prawidłowe, skuteczne doręczenie nakazu zapłaty. To zaś oznacza, że kwestia prawdziwości pochodzenia weksla mogła być badana w postępowaniu wywołanym zarzutami od nakazu zapłaty z dnia 29.03.2010 r., czyli nie może już stanowić podstawy skargi o wznowienie postępowania. Nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest

skarga o wznowienie postępowania, nie może zastąpić zwyczajnego środka zaskarżenia, jakimi są zarzuty od nakazu zapłaty.

Następnie można dodać, iż skarżąca nie wykazała, aby podpis pod wekslem załączonym do pozwu złożonego w sprawie I Nc 140/10 nie został przez nią nakreślony. Zgodnie z art. 253 kpc, jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić; jeżeli jednak spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Zatem ciężar zaprzeczenia prawdziwości podpisu pod wekslem spoczywał na pozwanej. Pozwana złożyła przed Sądem Rejonowym próbki podpisów, które zestawione z podpisem na wekslu mogą zostać uznane równie dobrze za podobne, jak i za niepodobne. Ponadto od daty weksla (14.01.2009 r.) do daty złożenia wzorów podpisów minął okres 6 lat, w którym charakter podpisu mógł się zmienić.

Zgodnie z art. 254 § 1 kpc badania prawdziwości pisma dokonuje się z udziałem lub bez udziału biegłych.

Sąd oddalił jednakże zgłoszony w skardze wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego „grafologa”. Grafolog to osoba, która z charakteru pisma odczytuje charakter osoby piszącej. Prawidłowo oznaczona specjalność biegłego to „badania pisma”, „badania prawdziwości pisma”, „badania prawdziwości dokumentów”, itp. Profesjonalny pełnomocnik reprezentujący stronę procesu powinien posługiwać się precyzyjnymi, prawidłowymi oznaczeniami specjalności biegłych. Na tę okoliczność zwrócił uwagę pełnomocnik przeciwnika w odpowiedzi na skargę. Po zajęciu przez stronę przeciwną stanowiska pełnomocnik skarżącej nie odniósł się do wskazanej kwestii i nie zmodyfikował swojego wniosku dowodowego.

Niezależnie od powyższego wobec nietrafności zgłoszenia podstawy wznowienia z art. 403 § 1 pkt 1 kpc prowadzenie dowodu z opinii biegłego byłoby niecelowe, przedłużyło tylko postępowanie i wygenerowało zbędne jego koszty.

Sąd oddalił wniosek skarżącej o przesłuchanie pozwanej B. P.. Nakaz zapłaty z dnia 29.03.2010 r., I Nc 140/10, jest wobec niej prawomocny. B. P. nie złożyła skargi o wznowienie postępowania ani żadnego innego środka zaskarżenia. Nie jest stroną procesu wznowieniowego, ani czynną ani bierną. Mogłaby zostać ewentualnie przesłuchana wyłącznie w charakterze świadka, co jednakże nie zostało zawnioskowane przez skarżącą. Sąd oddalił również wniosek o przesłuchanie powoda, skoro sam powód się tego nie domagał, a okoliczności zawarcia porozumienia i wystawienia weksla nie podlegały badaniu w postępowaniu wznowieniowym.

Reasumując sąd nie dopatrył się w okolicznościach sprawy podstaw do wznowienia postępowania w sprawie I Nc 140/10 zakończonego nakazem zapłaty z dnia 29.03.2010 r., wobec czego skargę oddalił.

Można dodać, że – jak podała skarżąca na rozprawie dnia 19.02.2016 r. – wierzyciel miał zostać już zaspokojony w trybie egzekucji przeciwko B. P.. W takiej sytuacji skarżącej przysługuje powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w stosunku do niej z uwagi na wygaśnięcie zobowiązania. Sąd oddalił wniosek dotyczący wyznaczenia terminu do złożenia informacji od komornika uznając tę kwestię za pozbawioną znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z uwagi na sytuację materialną skarżącej, która od czasu udzielenia jej zwolnienia od kosztów sądowych nie uległa istotnej poprawie, a wynagrodzenie za pracę w wysokości 1 600 zł to wynagrodzenie bliskie najniższemu, a także z uwagi na fakt, iż poza złożeniem odpowiedzi na skargę pełnomocnik przeciwnika nie był w procesie aktywny, nie stawiał się na rozprawę ani nie uczestniczył w przesłuchaniach świadków i skarżącej, sąd doszedł do przekonania, iż zachodzi przewidziana w art. 102 kpc podstawa do nieobciążania skarżącej kosztami procesu na rzecz strony przeciwnej. Nieopłacone koszty sądowe obejmujące opłatę od skargi obciążają ostatecznie Skarb Państwa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.